

Blog Yazarları

Dilara Gürcü

<https://twitter.com/delilahwoolf>

dgurcu@gmail.com

RSS Beslemesi

Kürtaj hakkı için havada, karada ve denizde savaşılan kadınlar

TARİH

05 Temmuz 2015 00:00

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün yayınladığı rapora göre dünyada her yıl 210 milyon gebelik gerçekleşiyor ve bunların 1/3'ü istenmeyen, planlanmamış gebelik. Bu gebeliklerin 42 milyonu isteyerek düşükle sonlandırılırken, bu düşüklerin 20 milyonu ise güvenli olmayan koşullarda gerçekleşiyor.

Bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz? Her yıl 20 milyon kadının sağlığı kürtaj hakkına erişimi olmadığı için tehlikeye giriyor. Her yıl bu yüzden 5,3 milyon kadın hastalanıyor veya sakat kalıyor, 68 bin kadın ölüyor.

'Kürtaj Gemisi'

Women on Waves (Dalgalardaki Kadınlar) 1999 yılında Hollandalı bir kadın tarafından kurulmuş. Bir Greenpeace gemisinde doktor olarak görev alan **Rebecca Gomperts**, bilhassa Güney Afrika'da, istenmeyen gebelik yüzünden hem fiziksel hem de psikolojik zarar görmüş kadınlarla tanıştıktan sonra bu örgütü kurmaya karar vermiş.

Kürtaj hakkına erişimi olmayan kadınlara yardım edebilmek için kanunda bir açık arayan Rebecca Gomperts, uluslararası sularda seyahat eden gemilerde, gemide asılı olan bayrağın ülke kanunlarının geçerli olduğunu öğrenmiş.

Bu sayede Rebecca Gomperts, kadın sağlığı konusunda uzman doktorlar ve sağlık görevlilerinden oluşan Women on Waves ekibi, Hollanda bayrağının asılı olduğu bir gemiyle, kürtajın yasal olmadığı ülkeleri ziyaret etmeye başlamışlar. O ülkedeki yerel feminist örgütlerin yönlendirmeleriyle kürtaj olamayan kadınlara ulaşarak o kadınları gemiye bindirdikten sonra, ülkenin deniz kıyısından 12 mil uzaklaşarak bu kadınlara kürtaj imkânı sunmaya başlamışlar. Bu olanağı ise Dünya Sağlık Örgütü'nün uluslararası olarak erişimini

yasal kıldığı tıbbi kürtaj (düşük hapıyla kürtaj) ile sağlıyorlar. Yaptıkları bir tek bununla da sınırlı değil, kürtaj konusunda sorunlar olan ülkelere giderek oralarda eğitimler, kadın sağlığı ve cinsel sağlık konusunda bilgilendirme atölyeleri düzenliyorlar.

Women on Waves'in kurucusu Rebacca Gomperts ve Türkiye gönüllülerinden **Hazal Atay** ile telefon aracılığıyla görüşme imkânı oldu. Rebecca Gomperts kürtaj hakkının önemini ve kadın sağlığı konusunda taşıdığı riskleri şöyle açıklıyor:

"Dünyada her yıl 42 milyon kadın isteyerek düşük yapıyor. Hollanda'da her 5 kadından biri kürtaj oluyor. Bu az rastlanan bir durum değil, oldukça yaygın. Dünyada isteyerek gerçekleştirilen düşüklerin neredeyse yarısı yasadışı yollarla, kadınların kendi kendilerine zarar vererek gebeliği sonlandırmasıyla oluyor. Kadınlar düşük yapabilmek için kendilerini merdivenlerden aşağı atmak, çamaşır suyu gibi kimyasallar içmek ya da vajinalarına kesici/delici bir alet sokmak gibi yöntemlerle kendilerine zarar veriyorlar. Dünyadaki anne ölümlerinin birincil sebebi bu."

Women on Waves şu ana kadar kürtajın yasak olduğu veya kısıtlı olduğu İrlanda, Polonya, Portekiz, İspanya ve Fas'ı ziyaret etti. Portekiz'de gemilerinin ülkeyi terk etmesi yasaklandı,

Polonya'da linç girişimine uğradılar. Ancak Rebecca Gomperts'dan öğrendiğim kadarıyla şu ana kadar hiçbir gönüllüleri tutuklanmamış, sınır dışı edilmemiş ve kendilerine mütemadiyen açılmaktan olan davaların neredeyse hepsini kazanmışlar.

İnternet üzerinden tıbbi kürtaj ilaçlarına ulaşma imkânı, Türkiye'de de olmak üzere tamamen yasal

Women on Waves'in adı daha çok duyulmaya başlandıkça, kendilerine gelen yardım çağrıları da artmış. "17 yaşındayım, tecavüze uğradım ve kürtaj olamıyorum." "Eşimden şiddet görüyorum, hamileyim ve tüm gelirim eşim kontrol ediyor, yasadışı kürtaj yapan doktorları finanse edecek paraya sahip değilim." Dünyanın farklı yerlerinden artan bu çağrılar ve gemilerinin sürekli yasal engellere takılıyor olmasından ötürü mücadelelerini uluslararası sulardan, uluslararası iletişim ağı olan internete taşımışlar. Women on Web (İnternetteki Kadınlar) adı altında kurdukları internet servisi ile 14 farklı dilde, kürtaj olamayan kadınlara online destek veriyorlar. Bu servis Türkiye'de de mevcut ve tamamen yasal. Hazal Atay bu servisi şöyle anlatıyor:

"Women on Web 2011'den beri Türkiye'de de aktif olan bir online tele-tık servisi. Women on Web kadınlara Dünya Sağlık Örgütü'nün sağlık tanımına ulaşabilmeleri için aracı servis olarak işliyor. Güvenli kürtaj imkânı olmayan kadınlar, siteyi ziyaret ederek 25 sorudan oluşan konsültasyon formunu dolduruyorlar. Bu serviste görev alan doktorlar, Dünya Sağlık Örgütü'nün temel ilaçlar listesinde yer alan Mifepristone ve Misoprostol (tıbbi kürtaj ilaçları) için yasal olarak reçete yazabilen doktorlar. Kadınların talepleri incelendikten sonra, uygun olması durumunda reçete yazılıyor ve bu reçete ilaçların üretici firmasına iletiyor. Firma ilaçları kargolayarak kadınlara ulaştırıyor. Bu ilaçlar yasaklanamaz. Türkiye'de de varlar. Mifepristone Türkiye'de hiç sürülmedi ancak Misoprostol Türkiye'de hâlâ hastanelerde, kliniklerde kullanılmakta. Sadece eczanelerden toplatıldı. Bu ilaçları satmak yasak evet; ama kendi kullanımımız için tedarik etme hakkınız var."

Women on Web'in bu ilaçları satmadığının ve sadece aracı servis olduğunun altını çizmek istiyorum. Women on Web servisiyse bağış sistemiyle işliyor. Maddi olanağı olan kadınlar ilaçları sipariş ederken bu servise bağışta bulunabiliyorlar, olmayanlar ise durumlarını anlatarak, hiçbir bağış yapmadan ilaçlara erişebiliyorlar. Bu servis Türkiye'de de tamamen yasal!

İlaçlar, gebelik durumunda 12. haftaya (son adet gününden 84 gün sonraya) kadar kullanılabilir. Sitede bu durumun 9 hafta olarak belirtilmesi ilaçların kargo ile ulaşma süresinin hesaba katılmasından dolayı. İlacın düşüğü gerçekleştirme oranı ise %90. Peki, doktor müdahalesi olmadan bu ilaçları kullanmak sağlıklı mı? Hazal Atay durumu şöyle açıklıyor:

"Mifepristone ve Misoprostol kullanılarak gerçekleştirilen kürtajlar, gebelik 12. haftaya kadar kullanılabilir. Sitede bu durumun 9 hafta olarak belirtilmesi ilaçların kargo ile ulaşma süresinin hesaba katılmasından dolayı. İlacın düşüğü gerçekleştirme oranı ise %90. Peki, doktor müdahalesi olmadan bu ilaçları kullanmak sağlıklı mı? Hazal Atay durumu şöyle açıklıyor:"

"Mifepristone ve Misoprostol'un kullanıldığı tıbbi düşük güvenli olmakla birlikte pek çok Avrupa ülkesinde kullanılmaktadır. Hamileliğin ilk 9 haftasında gerçekleştirilen tıbbi düşüğün %2,5 oranda komplikasyon riski vardır. Bu risk kadının doğal düşük yapma oranıyla aynı. Komplikasyonlar genelde ağır kanama, yoğun ağrı ve panik atak oluyor. Bu gibi durumlarda kadınların doktora gitmesi gerekiyor. Bu ilaçlar 4 saat içinde kanda çözüldüğü için, hapları aldığı söylemek istemeyen bir kadına yapılacak tetkiklerde de ilaç görünmüyor. Doğal düşük semptomlarıyla aynı durum olduğundan, aynı tedavi uygulanıyor. Bir komplikasyon yaşanmıyorsa kadınlar hastaneye gitmek zorunda değiller. Ancak kesinlikle düşük sonrasında gebeliğin sonlandığını test yaparak kesinleştirmeliler."

Kürtaj drone'u

Dalgalarda başlayan mücadele, internete taşındıktan sonra, geçtiğimiz hafta da gökyüzüne taşındı. Avrupa'da kürtajın yasak olduğu üç ülkeden biri olan Polonya'ya geçtiğimiz hafta Almanya üzerinden drone aracılığıyla tıbbi kürtaj hapları uçuruldu. Nasıl mı? Women on Waves kanunlardaki açıkları bulma konusunda uzmanlığını genişleterek dünyada bir ilke imza attı. Polonya ve Almanya kanunlarına göre drone için resmi uçuş izni gerekmiyor. Ticari amaçla kullanılmadığı, 5 kilogramın altında olduğu ve uçuran kişinin göz takibinden çıkmadığı için de drone aracılığıyla ilaçları bu iki ülke arasında göndermek tamamen yasal.

27 Haziran Cumartesi günü, yılda 48 bin kadının merdiven altı yöntemlerle kürtaj olduğu Polonya'da, bu uçuş sayesinde Women on Waves aracılığıyla reçete yazılmış olan 2 kadın tıbbi kürtaj haplarına erişerek düşük yapma hakkına erişebildiler. Drone projesi hakkında Rebecca Gomperts bu açıklamayı yaptı:

“Teknoloji geliştikçe, teknolojiyi kürtaj konusunda kadınların yararına nasıl kullanabileceğimizi düşünüyoruz. Drone'lara erişim her geçen gün kolaylaşırken, uçurması kolay olan bu aygıtı yararımıza nasıl kullanabileceğimizi düşündük. Uzağa gidemiyorlar evet, ancak Almanya – Polonya sınırında kullanabildik. Bu kampanyamızın hedefi kürtajı görünür hale getirmektir. Bu konuda özür dilemek zorunda olmadığımızı göstermekti.”

Women on Waves Türkiye’de Suriyeli kadınlar ile de dayanışmada

Türkiye’deki kamplarda yaşayan Suriyeli kadınların kürtaj konusunda yaşadıkları çaresizliklerden haberdar olan Women on Waves, geçtiğimiz Nisan ayında Türkiye’ye gelerek Antep, Urfa, Bitlis ve İstanbul’u ziyaret etti. Bu ziyaretleri Hazal Atay şöyle anlatıyor:

“Kamplardan aldığımız haberler üzerine Suriyeli göçmen kadınların üreme sağlığı hizmetine erişimlerinin olmadığını öğrendik. Bu hizmete erişimleri ertelenmesi gereken bir konuymuş gibi ele alındığından, ortada bir boşluk vardı. Tecavüz ve şiddet mağduru kadınların yanı sıra, her sene bir çocuk doğuran, 4-5 çocuklu kadınlarla tanıştık. Kampta yaşıyorlar ve üreme sağlığı hakkında bilgilendirmeye sahip değiller. Bölgedeki kamp görevlileri ve sağlık otoriteleri tarafından yanlış bilgilendiriyorlar, kürtajın yasak olduğunu sanıyorlar. Zaten bu insanların maddi hiçbir gücü yok, haliyle hizmetten haberdar olsalar da erişemiyorlar. Farklı şehirlerdeki ziyaretlerimizde eğitimler verdik. Sadece üreme sağlığı ve kürtaj eğitimi değildi bu, Türkiye’deki kadınların faydalanabileceği haklardan da bahsettik. Sığınma evlerini, yasal nikâh gerekliliğini, sağladığı hakları anlattık. Doğum kontrol için gerekli insani yardım malzemelerini yanımızda getirmiştik. Diyafram taktığımız, doğum kontrol hapı ve kondom tedarik ettiğimiz kadınlar oldu. Hem bölgede hem de Suriye’de aktif görev alan doktorlar vardı, bu ihtiyaçları Suriye’ye götürebilmeleri için kendilerine de tedarik ettik.”

Türkiye’de kürtaj sadece kâğıt üzerinde yasal

Türkiye’de kürtaj hakkı var evet, kadınlar hamileliğin 10. Haftasına kadar kürtaj hakkını kullanabiliyorlar. Devlet hastaneleri de bu operasyonu gerçekleştirmek zorunda. Ancak geçtiğimiz Şubat ayında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı İstanbul’daki 37 kamu hastanesine telefon ile “kürtaj yapıyor musunuz?” diye sorduğundan sadece 3’ünden evet yanıtını alabildi. Kürtaj hakkı var, ancak hastaneler, iktidarın da yarattığı algı ile muhafazakâr etik değerlerle, illegal olarak bu hakkı çiğniyorlar.

Türkiye’deki bu “gizli” kürtaj yasağı hakkında Rebecca Gomperts’in fikirleri şöyle:

“Kadınların bu ilaçları illegal sanması bir sorun çünkü böyle bir servisin olduğundan haberdar bile değiller. Tamamen yasal olan, temel ihtiyaç olan bu hizmetin, yasal olmadığı algısının yaratılması insan hakları ihlalidir. Kürtaj kadının kendi kararıdır. Bu yasadışı uygulama ile kadınların özel hayatı ihlal ediliyor.”

Ayrıca Türkiye’deki kadınların kürtaj hakkı ihlâli sadece bununla da kalmıyor. ‘Rahim Tahliyesi Tüzüğü’ne göre evli kadınlar, kürtaj olabilmek için eşlerinden “izin almak” durumunda kalıyorlar. Oysa bu bekâr kadınlar için geçerli bir durum değil. Erkek arkadaşı tarafından kolundan tüfekle vurulan ve kürtaj olamadığı için kolunu kaybetme tehlikesi yaşayan İzmir’deki kadını hatırlıyorsunuzdur. Kadın dayanışması sayesinde kürtaj olabilmisti. Bu tüzük yüzünden eşi tarafından şiddet uygulanan, tecavüze uğrayan kadınlar, eşleri imza vermediği için kürtaj hakkından men ediliyorlar.

Ne yapmak gerekiyor?

İlk yapılması gereken elbette bu yasal hakkın farkındalığını arttırmak. Kürtaj yapmayı illegal olarak reddeden kamu hastanelerini ifşa etmek ve bir hukuk mücadelesi başlatmak da kesinlikle gerekli. Tıbbi kürtajın ise uluslararası bir hak olduğundan bahsetmeye devam edilmeli. Türkiye’de kürtaj olmak isteyen ancak illegal olarak engellenen her kadının, sağlık koşulları elverdiği durumda bu ilaçlara erişim hakkı var çünkü. Ayrıca kürtajın ayıp, utanılması gereken ve kadını suçlu konuma düşürerek zan altında bırakan bir şey olduğu algısını da yıkmalı. Kürtajdan bahsetmek ve savunmak gerekiyor.

Rebecca Gomperts bu konuyu şöyle ifade ediyor:

“Kürtaj etrafında büyük bir tartışma var ve biz bu konuda sessiz kalmaya devam ettikçe yasalar değişmeyecek. Kürtaj kadının kararıdır ve bu karardan dolayı utanç duymayı reddediyoruz. Konuşmamız lazım. LGBTİ hakları hareketlerinde de gözlemlediğimiz gibi, insanlar sevdikleri insanların cinsel yönelimlerini açıkladıklarını ve savunduklarını gördükçe bunun tuhaf bir şey olmadığını gördüler. Aynısını kürtaj için de yapmak gerekiyor. Kürtaj olan veya olamadığı için zor durumda kalanların bundan bahsetmesi lazım. Bunu sadece biz değiştirebiliriz, kırılması zor bir algı; ama kırılmalı.”

Dünyada her yıl 20 milyon kadının, kürtaj hakkına erişemediği için sağlığı tehlikeye giriyor. Kürtaj için cinayet diyerek “yaşam hakkını” savunanlara sormak istiyorum: peki ya kadınların yaşam hakkı?

Kadınların yaşamaya hakkı vardır. Kürtaj, haktır!

Women on Web’in Türkçe sayfasını [buradan](#) ziyaret edebilir, medikal kürtaj hakkında detaylı bilgiye sahip olabilir ve bu şahane kadınlara bu site üzerinden bağış gönderebilirsiniz.

[@DilaraGurcu](#)

ETİKETLER

[dilara gürcü kürtaj kadın haber](#)